

Mobilnostni načrt je sklop ukrepov, pripravljenih za lokacijo, podjetje ali institucijo za predstavitev trajnostne izbire prevoznih sredstev, predvsem pa zmanjševanje odvisnosti od osebnega avtomobila.

Kot izhodišče za delavnico je bila v začetku januarja izvedena anketa o potovalnih navadah zaposlenih na Inštitutu. Z njo se je ugotovilo, da se 45 % zaposlenih na delo vozi z avtomobilom, 7 % z javnim prometom, 38 % s kolesom in 10 % zaposlenih pa prihaja na delo peš. Delež tistih, ki se vsakodnevno na delo vozi z avtomobilom, je v primerjavi z ljubljanskim povprečjem sorazmerno majhen. Vendar bi ob upoštevanju dejstva, da kar 80 % zaposlenih živi manj kot 10 km proč od Inštituta, lahko bil še nižji. Med zaposlenimi je precej nizka stopnja uporabe sredstev javnega prometa. Visok pa je delež kolesarjev (v Ljubljani v povprečju okrog 11 %), kar kaže na to, da bi bilo kolesarjem treba posvečati več pozornosti.

V okviru dogodka je potekala razprava o glavnih ovirah za aktivnejšo uporabo

alternativnih oblik prihoda na delo. Glavne ugotovitve udeležencev so bile:

1. Finančno nadomestilo za potne stroške je sicer izračunano na podlagi cen javnega prometa, vendar ga delavci praviloma porabijo za druge oblike prevoza.

2. Za službene poti so zaposleni, ki jih opravljajo z osebnim avtomobilom, zavarovani ob izpolnitvi potnega naloga. Za službene poti s kolesom takšnega zavarovanja ni.

3. Kolesarjenje je sicer priljubljen način za krajše poti po mestu, vendar na najpomembnejših točkah manjkajo primerne parkirne površine (priročne, varne in pokrite).

4. Vodstvo ne vzpodbuja intenzivne uporabe novih medijev v delovnem procesu (telekonference, delo na domu).

5. Aktualne informacije o javnem prometu so sorazmerno težko dostopne, zato potencialni uporabniki niso dobro obveščeni o novostih.

Priprava mobilnostnih načrtov za podjetja pri nas še ni uveljavljena. Ker v nasprotju z nekaterimi zahodnoevropskimi državami priprava takih načrtov

še ni sistemsko urejena, se lahko naša podjetja za izdelavo teh odločijo le na podlagi svoje pobude. Mobilnostna načrta, pripravljena v okviru projekta CIVITAS ELAN, bosta tako prva taka primera v Sloveniji.

Slika 1: Utrinek z delavnice (foto: Aljaž Plevnik)

Dr. Aljaž Plevnik, univ. dipl. geogr. in zgod., znanstveno sodelavec
Urbanistični inštitut Republike Slovenije,
Ljubljana, Slovenija
E-pošta: aljaz.plevnik@uir.si

Mag. Luka Mladenovič, univ. dipl. inž. arh.
Urbanistični inštitut Republike Slovenije,
Ljubljana, Slovenija
E-pošta: luka.mladenovic@uir.si

Jani Kozina, univ. dipl. geogr.
Urbanistični inštitut Republike Slovenije,
Ljubljana, Slovenija
E-pošta: jani.kozina@uir.si

Boštjan KERBLER – KEFO

Življenjsko okolje in globalna družba

Living environment and global society

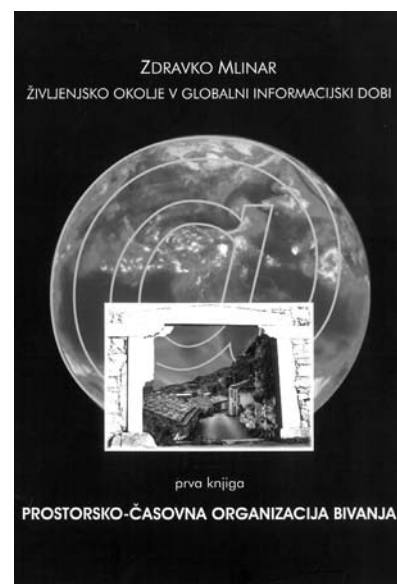
Naslov dela: Življenjsko okolje v globalni informacijski dobi. 1. knjiga. Prostorsko-časovna organizacija bivanja: raziskovanja na Koprskem in v svetu

Avtor: Zdravko Mlinar

Založba in leto izdaje: Fakulteta za družbene vede, Slovenska akademija znanosti in umetnosti, 2008

[ISBN 978-961-235-348-3]

Knjiga *Prostorsko-časovna organizacija bivanja: raziskovanja na Koprskem in v svetu* je prva knjiga v »zbirki«, z naslovom Življenjsko okolje v globalni informacijski dobi. Predstavlja sociološka spoznanja o dolgoročnih težnjah sprememb v vsakdanjem življenjskem okolju ter kritične ocene in usmeritve glede (ne)reševanja aktualnih proble-

mov v »urejanju prostora« pri nas in po svetu. Pri tem upošteva, da postajajo do sedaj prevladujoči vzorci bivanja v marsičem neuporabni, nove usmeritve za prihodnost pa še niso izoblikovane. V okviru širše zasnovanih preučevanj že prva knjiga, ki sicer obravnava bivalno okolje, nakazuje nadaljnje obravnave, v katerih bo šlo za prenašanje poudarka od bivalnega k integralnemu, od fizičnega k virtualnemu, od pasivnega k ustvarjalnemu in od lokalnega h globalnemu.

Avtor na podlagi večletnih empiričnih raziskovanj na Koprskem in družboslovnega raziskovanja v splošnem razkriva, kako velike tehnološke spremembe in spremembe v načinu življenja prihajajo v neskladje s togo fizično strukturo grajenega okolja. Hkrati pa razkriva, da stanovanjsko, urbanistično in prostorsko načrtovanje, ki jih obvladujejo predvsem formalno-pravna določila, pretežno še podaljšujejo prakso iz predinformacijske dobe. Avtor nakazuje možnosti, s katerimi bi lahko preseglji do sedaj značilno zamejenost na posamično, drobnjakarsko in rutinsko reševanje lokalnih zadev, zamejeno na »tukaj in danes«. Prikazuje dolgoročne težnje k osamosvajanju posameznika, ki dobiva oporo v novih informacijsko-komunikacijski tehnologijah ter v večji mobilnosti in odpiranju v svet. Pozornost posveča časovni razsežnosti (skupaj z globalizacijo) tudi težnjam k 24-urni družbi (24/7/365). Pri tem prihaja do novih povezovanj in kombinacij bivanja, dela, rekreacije, upravljanja in prometa, ki presegajo dosedanje ločevanje prostorskih enot mesta (con).

Avtor v knjigi najprej predstavi spremembe v prostorski in časovni organizaciji bivanja v širšem kontekstu razvojnih preobrazb in prepoznavnih teženj na Koprskem, v Sloveniji in svetu. Sledi predstavitev bivalnih razmer in zelenih načinov bivanja na podlagi izvedene ankete, pri čemer se kaže težnja po večji zasebnosti in k neposrednejšemu stiku z naravo. Pri

tem avtor posebej obravnava neskladje med velikim pritiskom za naseljevanje v (ob)mestnem, obalnem območju in stagnacijo ali celo razpadanjem naselij v odmaknjenem, podeželskem zaledju na Koprskem. Sledi obravnava razmerja med individualnim in skupnim, širok spekter problematike različnih kategorij prebivalcev (otroci, mladi, starejši, ženske, bolniki, brezdomci, geji in lezbijke in podobno) z njihovimi posebnimi potrebami ter vprašanja, povezana z individualizacijo in (de)institucionalizacijo bivanja. Avtor posveča posebno pozornost časovni razsežnosti bivanja in mobilnosti v prostoru. V sklepnem delu je s poglavjem »Od bivalnega k integralnemu in ustvarjalnemu življenjskemu okolju« nakazana usmeritev in nadaljevanje obravnave v drugi knjigi. V prilogah je obravnava razširjena še z analizo vloge občine in lokalne demokracije ter čezmejnega regionalnega povezovanja. Predvsem gre za kritično analizo državocentrične miselnosti in »getoizacije« lokalne demokracije v zgodnjem obdobju samostojne države, ki zamejuje pozornost in sproščeno udeležbo ljudi tudi zunaj formalnih institucij, v življenjskem prepletanju lokalnega in globalnega v smislu globalne civilne družbe.

Knjiga naj bi prispevala k ozaveščanju o tem, kako se povečuje raznovrstnost življenjskih okoliščin in oblik bivanja, ki daleč presegajo utrjeno predstavo o klasičnem družinskem bivališču. Poskuša razširjati horizonte mišljenja v prostoru in času, hkrati pa podomačiti razumevanje abstraktnih kategorij, kot sta globalizacija in informatizacija, ter jih približati na raven vsakdanjega življenjskega okolja.

Na strokovnem in znanstvenem področju naj bi knjiga prispevala predvsem k zblizjevanju med (prostorsko) sociologijo in arhitekturo, k njunemu vzajemnemu dopolnjevanju z vidika njunih prednosti in k preseganju njunih zamejitev, zaradi katerih so problemi v praksi

do sedaj ostajali nerešeni. Potrebujemo oboje, dolgoročne družbeno-razvojne usmeritve sociologije in akcijsko konkretnost v grajenem okolju, ki jo uveljavlja arhitektura.

.....
 Dr. Boštjan Kerbler – Kefo, univ. dipl. geogr.,
 asistent z doktoratom
 Urbanistični inštitut Republike Slovenije,
 Ljubljana, Slovenija
 E-pošta: bostjan.kerbler@uirsi.si